

УДК 330.87: 338.43

І.І. Кравчук, кандидат економічних наук, доцент Житомирського національного агроекологічного університету (далі – ЖНАЕУ)*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРОСЕФРИ: ЛОКАЛІЗАЦІЯ ВИМІРІВ

Проаналізовано тенденції формування сучасних концепцій соціально-економічного розвитку агросфери та регулювання аграрних відносин. Виявлено особливості методологічних, методичних і практичних аспектів локалізації процесів соціо-еко-економіко-просторового розвитку агросфери. Запропоновано механізм локалізації процесів соціально-економічного розвитку агросфери України у середовищі сільського соціуму.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток агросфери; фіскальне, проектне, фондове, донорське середовище; середовище громадської активності; ієрархія координації локального середовища агросфери.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Реалії сучасного стану агросфери України характеризуються формуванням механізмів інституційного, координаційного, організаційного та методологічного забезпечення на різних рівнях ієрархічної системи (макро-, мезо- та локальному), які імплементуються у стратегії та програми соціально-економічного розвитку, що дозволяє здійснювати вибір інструментарію для їх практичної реалізації. Однак поточний аналіз результатів реальної практики їх реалізації свідчить про низку проблем, які найбільше мають прояви локального характеру та призводять до зниження мотивації людей (насамперед, сільського населення) до життя і праці на селі, ведення сільського способу життя, а саме: відсутність умов для зайнятості та нижчий (порівняно з іншими галузями) рівень оплати праці, незадовільний стан соціально-культурної, побутової, медичної інфраструктури. Водночас існують тенденції розвитку великотоварних сільськогосподарських підприємств, агрохолдингових структур, маркетингово-кооперативної інфраструктури аграрного бізнесу на сільських територіях, що (незважаючи на негативи латифундистських проявів) уповільнюють міграцію сільського населення та завдяки розвитку підприємницького середовища формують економічну основу для забезпечення належної якості життя людей на локальному рівні агросфери – у сільському соціумі; також розпочалося здійснення диверсифікованих видів зайнятості, багатовидової діяльності на сільських територіях, що сприяло формуванню економічних передумов (локальної мотиваційної основи) у сільському соціумі.

Основні методологічні проблеми у локалізації вимірів соціально-економічного розвитку агросфери України знаходяться, в основному, у площині відсутності „зрозумілих методичних алгоритмів” реалізації програм соціально-економічного розвитку у конкретній сільській місцевості (з її особливостями та соціально-економічним потенціалом), а прикладні проблеми, зазвичай, проявляються у недофінансуванні, відсутності прозорих схем фіскального забезпечення та низькому рівні мотивації до створення дієвих інститутів територіальних громад із залученням до прийняття рішень більшості населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми соціально-економічного розвитку суспільства, окремих груп населення країн, територій протягом тривалого періоду були об'єктом наукового аналізу – класичний підхід до природної, територіальної і соціально-економічної взаємодії закладено у ноосферній концепції В. Вернадського, концепції „соціального впливу” С. Подолинського [5; 7; 8; 14], соціальної географії (закономірності та фактори виникнення територіальних відмінностей у соціальних структурах та їх взаємозв'язок з матеріальним виробництвом та природним середовищем) [3; 10]. Питанням соціально-економічного розвитку агросфери та її структурних елементів (агросподарювання, сільських територій, соціуму) присвячені праці вітчизняних і зарубіжних економістів-аграрників: А. Малиновського, В. Меселя-Веселяка, О. Павлова, І. Прокопи, П. Саблука, М. Хвесика, М. Федорова, Є. Хлобистова, С. Юшина (проблеми адаптації земельних, еко-територіальних, просторових та соціально-економічних відносин в аграрному секторі); О. Бородіної, В. Дієспєрова, М. Маліка, Л. Михайлової, М. Орлатого,

* © І.І. Кравчук, 2012

О. Шубравської, В. Юрчишина, К. Якуби (детермінанти розвитку людського (соціального) капіталу в аграрній сфері та проблеми його адаптації); Б. Букринського, Ю. Губені, Л. Мельника, Б. Пасхавера, О. Попової, Л. Шепотько, Г. Черевка (засади багатофункціонального розвитку села, сільських територій та принципи управління сільським розвитком, сільською економікою); В. Андрущенко, В. Базилевича, О. Барановського, Т. Боголіб, М. Дем'яненка, В. Тропіної (соціальні аспекти державного, фіскального регулювання розвитку агросфери), Н. Глазовського, А. Гордєєва, Г. Сдасюка (сталий розвиток сільського господарства і сільських територій, стратегічні аспекти розвитку соціо-просторових аграрних систем), вагомі дослідження яких стали основою формування концепцій сталого, соціо-еколого-економічного розвитку агросфери, однак аспекти локалізації його вимірів потребують подальших методологічних і прикладних розвідок.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретико-методологічних і прикладних аспектів розвитку агросфери України та накресленні пропозицій щодо формування дієвих механізмів його локалізації.

Завдання дослідження: 1) вивчити тенденції формування сучасних концепцій соціально-економічного розвитку агросфери та регулювання аграрних відносин; 2) провести аналіз методологічних, методичних і практичних аспектів локалізації процесів соціо-еко-економіко-просторового розвитку агросфери; 3) запропонувати механізм локалізації процесів соціально-економічного розвитку агросфери України.

Матеріали і методика дослідження. Інформаційною базою дослідження були наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників; законодавчі та нормативні документи України з питань розвитку аграрного сектору; Державні програми і проекти розвитку сільського господарства, сільських територій; матеріали органів статистики України; результати емпіричних досліджень автора з окресленої проблеми.

Методика досліджень. У процесі дослідження використовувались методи: монографічний (для вивчення явищ та причинно-наслідкових зв'язків у формуванні підходів до чинників, що характеризують сегмент соціально-економічного розвитку агросфери); абстрактно-логічний (для уточнення змісту категорій „локальний рівень розвитку агросфери”); аналізу і синтезу (для вивчення процесів формування механізму локалізації соціально-економічного розвитку).

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічний розвиток у змістовному прояві дефініції визначає два напрями розвитку – соціального (орієнтованого на людину) та економічного (орієнтованого на матеріальне забезпечення існування людини), а її етимологічний сенс трансформувалася одночасно із розвитком концепцій соціальної економіки, економічної географії та соціо-еко-глобалістики. Сучасні дефініції терміну „соціально-економічний розвиток” формуються в ракурсі виявлення ознак цілісної сукупної взаємодії соціальних та економічних інститутів і відносин з розподілу, споживання матеріальних та нематеріальних ресурсів; виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів і послуг [4, с. 58; 5, с. 56]. До того ж, згідно концепції „сталого розвитку” (sustainable development) (передбачає одночасну активізацію розвитку економічних, соціальних та екологічних складових суспільної системи задля виживання людства) до основних завдань урядів країн відносяться забезпечення ефективної координації розвитку соціо-еко-економічного простору на засадах виявлення й активізації його практичних і вимірюваних індикаторів [8; 2, с. 117]. Означений контекст стосується і агросфери, в розвитку якої задіяні всі елементи соціо-економічного відтворення: соціум, природа, економіка.

Дефініції терміну „сільський соціум” знаходяться у площині виявлення його основних ознак – просторової, демографічної, економічної, соціально-інфраструктурної, координаційної. Так, на думку А. Шатохіна, сільський соціум – це спільнота людей, що постійно проживає на певній території, виконує аграрну функцію, спільно користується освітніми, медичними, побутовими, культурними послугами та має особливу, успадковану соціо-етноментальність [18, с. 35]. В. Батінін визначає його як тип соціальності, що існує як стійка спільнота людей, зумовлена природними умовами організації її життя, сільським способом поселення та діяльності [5, с. 56]. Аналогічних позицій дотримується І. Антохонова та А. Бузгалін, які зауважують, що сільський соціум – не лише фізична територія або скупчення мешканців, він існує завдяки соціальному перетину психологічних, побутово-економічних та юридичних засад [3, с. 67; 6, с. 41; 15, с. 34, 56, 87]. Означений контекст дає змогу виділити основні функції сільського соціуму: 1) виробничу – участь у сільськогосподарському виробництві, що сприяє забезпеченню продовольчої безпеки країни; 2) економічну – здійснення диверсифікованої,

багатовидової діяльності, що сприяє поліпшенню власного добробуту на території існування; 3) соціальну – участь у формуванні інфраструктури існування, підвищення якості життя; 4) екологічну – локальне сприяння збереженню агро-еко-ландшафту та відновлення природної атури існування; 5) етнокультурну – збереження ментальності, культури, сільського способу життя у нових якісних вимірах; 6) громадської активності – участь у громадському житті, здатність до об'єднання, діалогу з владою та розглядати сільський соціум як локальний рівень агросфери, на який спрямовані координації соціально-економічного регулювання, а локалізація вимірів при цьому вбачатиметься у конкретизації чинників його розвитку, що здійснюються безпосередньо у процесах планування і програмування на різних ієрархічних рівнях управління.

Вивчення сучасного контексту наукових досліджень у вітчизняній аграрній економіці свідчить про існування локальних вимірів у методології соціально-економічного розвитку аграрної сфери (аграрна економіка, сільська економіка, мультифункціональний сільський розвиток, економіка сільських територій та сільської інфраструктури, селяноцентризм), що дає підстави для проведення аналізу її локальних складових: просторово-демографічної, просторово-економічної та екологічної [1; 7, с. 205; 9, с. 53]. Аналіз просторово-демографічної складової системи сільського соціуму свідчить про суттєве скорочення кількості сільського населення України (у період 2003-2010 рр. чисельність сільського населення скоротилась на 1 млн. 237 тис. осіб), що призвело до скорочення кількості сільських населених пунктів (на 141 одиницю у цей же період) [17]. Результати аналізу такого деструктивного явища свідчать про загрозу зникнення сіл (особливо занепадаючих та малих поселень), а причину дослідники вбачають у відсутності економічного, соціально-культурно-побутового забезпечення локального середовища існування сільського соціуму. До того ж, прогнози розрахунки перспективних типів сільських поселень в Україні (за методикою І. Прокопи [13, с. 49, 50]) до 2020-2030 рр. дають підстави вести мову про оптимістичний і песимістичний сценарії розвитку сільських територій, сільського соціуму залежно від ступеню розвитку локального середовища існування. Так, за оптимістичним прогнозом, високі темпи соціально-економічного відродження сільського соціуму відбуватимуться: 1) у великих поселеннях, в яких проживають понад 500 жителів, більша половина яких зайнята в сільському господарстві, а маятникова міграція незначна (менше 20%); 2) у середніх поселеннях, в яких проживають 200-500 жителів, половина з яких зайнята у сільському господарстві, а маятникова міграція складає 20%; 3) у малих поселеннях (до 200 жителів із середнім віком до 40 років) за умов участі їх як у сільськогосподарському бізнесі, так і в інших видах діяльності (туристичній, переробній, сервісній, логістичній). За песимістичним сценарієм, відсутність умов для здійснення економічної діяльності (або їх погіршення) призведе до зникнення занепадаючих та малих сільських населених пунктів, а у великих – відбуватиметься зменшення кадрового потенціалу (особливо молоді), що може бути спричинено недостатністю фіскального забезпечення державних програм і стратегій розвитку аграрного сектору (нівелює та уповільнює їх реалізацію), високим ступенем ризику локального аграрного бізнесу та урбанізаційними викликами. У цьому сенсі доцільним вбачається формування методології механізму управління соціально-економічним розвитком аграрної сфери на засадах ієрархічної єдності середовища впливу, що забезпечить локалізацію координацій на рівні сільського соціуму.

Сутнісна значимість координаційної складової будь-якого соціально-економічного утворення (з позиції теорії управління) проявляється у забезпеченні ефективної системи впливу по ланцюгу низхідної координації – на макро-, мезо-, локальному рівнях, а її результативність вимірюється соціально-економічним ефектом розвитку об'єкта координацій – у нашому контексті – середовища сільського соціуму. Отже, можна вважати, що середовище сільського соціуму є основним локальним об'єктом низхідних координацій соціально-економічного розвитку (рис. 1) і в цьому контексті аналізувати існуючі проблеми його взаємозв'язків із ієрархічним середовищем впливу.

Управління соціально-економічним розвитком агросфери (як видно з рис. 1) реалізується завдяки координаціям відповідних державних структур на макро-, мезо- та локальному рівнях (низхідні координації вказані стрілками) та забезпечує формування відповідного середовища (фіскального, проектного, фондового, донорського, підприємницького і середовища громадської активності). Фіскальне середовище, зазвичай, формується на макроекономічному рівні (охоплює фінансове забезпечення діяльності держави в агросфері, а також нагромадження і розширення соціально-регулятивного потенціалу державних фінансів відповідно до положень аграрної політики, стратегій, планів, програм розвитку агросфери).

Рис. 1. Середовище сільського соціуму як локальний об'єкт координації соціально-економічного розвитку

Джерело: побудовано автором.

Основний механізм координації з боку державних структур має чітко виражений вектор проектно-програмного регулювання, простежується вибір пріоритетів і логічна послідовність поставлених задач. Проектне, фондове, донорське середовище формується завдяки створенню передумов до участі суб'єктів агросфери у міжнародних проектах розвитку.

Локальне середовище агросфери (середовище сільського соціуму) формується шляхом об'єднання підприємницького середовища та середовища громадської активності з фіскальним та проектним (фондовим, донорським). Результати емпіричних досліджень вказують на те, що найвагомий вплив на соціально-економічний розвиток локального рівня агросфери (сільського соціуму) справляє інтеграція економічної активності населення, лідерів громад і представників місцевої влади, а економічна активність, як відомо, забезпечується, перш за все, наявністю умов для її здійснення – розвитку сільськогосподарських підприємств, підприємницьких структур, кооперативних об'єднань тощо. Аналіз наявних умов для економічної активності сільського населення – кількості сільськогосподарських підприємств в Україні та їх результативності – свідчить про зниження помірної стабільності цього фактора: упродовж останніх п'яти років кількість сільськогосподарських підприємств всіх організаційно-правових форм знизилась із 60 тис. до 55 тис. одиниць [17]; індекси обсягу сільськогосподарського виробництва після нарощування у 2007-2008 рр. мали тенденцію до скорочення (на 16 в.п. 2009 р. порівняно із 2008 р.), також відбулось зменшення обсягів валової продукції (рис. 2).

Щодо формування середовища громадської активності, то основні позитивні прояви вбачаються у знаходженні можливостей представниками місцевої влади та лідерами громад для участі членів сільського соціуму у міжнародних проектах, що зумовлює необхідність їх обізнаності у проектному менеджменті, алгоритмі інформаційного і документального супроводу участі у конкурсних відборах (наприклад, для участі у міжнародних проектах передбачається подання економічно обґрунтованих пропозицій із чітко виписаним бюджетом співфінансування, ідентифікацію умов співучасті з боку місцевої влади, розрахунок ймовірного ефекту та визначення періоду тривалості проекту в конкретній місцевості). Це вимагає високопрофесійної компетенції керівників локального рівня агросфери (лідерів громади), а іноді і лобіювання).

За оцінками експертів ФАО (Food and Agriculture Organization of the United Nations) – Продовольчої і сільськогосподарської організації ООН та МБО „Добробут громад” (Міжнародна благодійна організація групи „Хайфер інтернешнл”), підвищення рівня соціально-економічного розвитку сільських громад Львівської і Закарпатської областей у період 2005-2010 рр. має найбільше проявів у тих населених пунктах, громади яких стали учасниками проектів і програм розвитку, орієнтованих на формування економічної основи розвитку соціуму – створення передумов для здійснення підприємництва, початку „власної справи”.

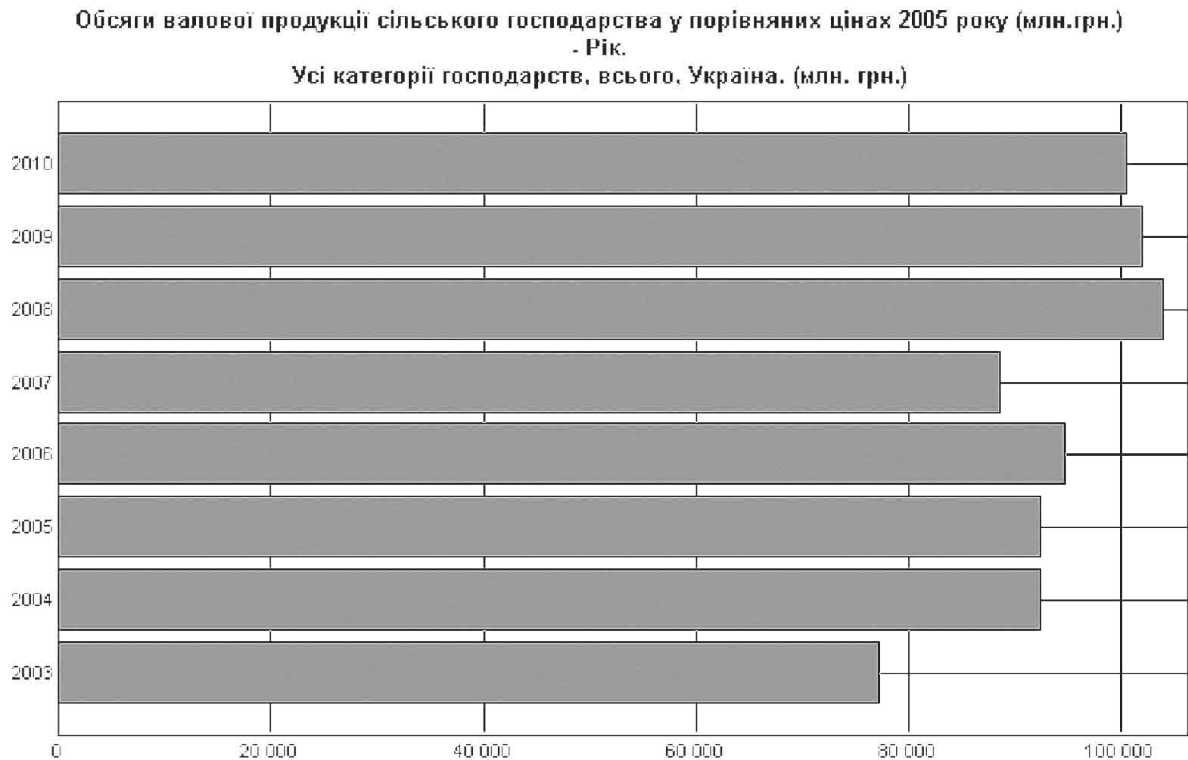

Рис. 2. Характеристика локальних економічних умов розвитку сільського соціуму за рахунок його участі у сільськогосподарській діяльності підприємств.

Джерело: побудовано автором на основі [17]

Так, за аналізований період, 196 родин об'єдналися у сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи (СОКи), які надають послуги з обробки землі, збору та охолодження молока, підготовки комбікормів, збирання та сушіння фруктів чи ягід тощо. Деякі послуги, започатковані кооперативами, раніше ніким не надавались у сільській місцевості, хоча на них є високий попит – збирання сміття, постачання газу, пральні послуги тощо [11, 14]. У цьому сенсі соціально-економічна активність керівників місцевих та регіональних органів влади має стати вихідною ланкою для забезпечення участі сільського соціуму у міжнародних проектах, що нині ототожнюється із соціальною відповідальністю управління, яка має бути відмітною на всіх рівнях координації аграрної сфери, а її результат матиме прояв у поліпшенні стану розвитку локального середовища конкретного сільського соціуму.

У контексті дослідження було розглянуто передумови прояву соціальної відповідальності керівників на різних ієрархічних рівнях управління аграрної сфери. На локальному рівні (у сільському соціумі) соціальна відповідальність керівників сільськогосподарських підприємств, у першу чергу, має економічний прояв – зайнятість, матеріальне забезпечення, можливість підтримки власного добробуту на території проживання. Соціальна відповідальність представників місцевої влади та лідерів громади реалізується шляхом оптимального розподілу обмежених фіскальних ресурсів задля забезпечення соціальної інфраструктури села, пошуку можливостей щодо участі у державних і міжнародних програмах розвитку. Соціальна відповідальність управління на регіональному та державному рівнях має проявлятися у створенні якісних інституційних умов розвитку аграрної сфери на засадах використання сучасного інструментарію ієрархічного управління соціо-еко-просторовими системами, що стане основою механізму локалізації процесів соціально-економічного розвитку агросфери.

Чинники, що сприятимуть формуванню ефективного механізму локалізації процесів соціально-економічного розвитку агросфери, мають формуватись на засадах інтегрованих координацій на всіх рівнях ієрархічного управління агросферою та забезпечувати умови для розвитку локального середовища – сільського соціуму. До основних складових означеного механізму можна віднести: по-перше, необхідність формування та реалізації державних програм розвитку агросфери на засадах чіткого бюджетування витрат із уніфікацією критеріїв і прозорих схем розподілу коштів; по-друге, координацію стимулювання розвитку багатовидової (або диверсифікованої, яку здійснюють суб'єкти агрогосподарювання) діяльності на сільських територіях із максимальним залученням місцевого населення; по-третє, розробку алгоритмів участі сільських громад у міжнародних проектах (особливо у сегменті створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів із різними видами послуг) за участю фахівців Міністерства аграрної політики та продовольства; по-четверте, створення сприятливих умов з використання сільських територій для здійснення інфраструктурної діяльності в агробізнесі (будівництво зерносховищ, агрологістичних центрів, туристичної інфраструктури).

Висновки і перспективи подальших розвідок. Тенденції формування сучасних концепцій соціально-економічного розвитку агросфери формуються в ракурсі виявлення ознак цілісної сукупної взаємодії соціальних, економічних інститутів та відносин з розподілу, споживання матеріальних і нематеріальних ресурсів; виробництва, розподілу, обміну та споживання товарів і послуг. Локалізація процесів соціо-еко-економіко-просторового розвитку агросфери передбачає формування сприятливого середовища сільського соціуму, яке здійснюється завдяки впливу фіскального, проектного, фондового, донорського, підприємницького середовищ та середовища громадської активності. Основними деструктивними чинниками локалізації процесів розвитку агросфери України вбачаються: демографічно-просторові, економічні, координаційні. Основою механізму локалізації процесів соціально-економічного розвитку агросфери можна вважати формування і реалізацію державних програм розвитку, що здійснюються завдяки низхідним координаціям, та соціальну відповідальність управління на місцевому, регіональному і державному рівнях. У подальшому дослідження означених проблем варто орієнтувати на вивчення взаємодії соціо-еколого-економічних чинників розвитку сільського соціуму у контексті просторово-земельних відносин.

Список використаних джерел

1. Аграрний сектор: час принципово змінити орієнтири розвитку / Під ред. В. Юрчишина [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.dt.ua/2000/2080/70033/>.
2. Аллина-Пизано Дж. Аграрные реформы в России и Украине: сравнительный анализ [Текст] / Дж. Аллина-Пизано // Отечественные записки. – 2004. – № 1. – С. 116-129.
3. Антохонова И. В. Методы прогнозирования социально-экономических процессов: Учебное пособие [Текст] / И. В. Антохонова – Улан-Удэ: изд-во ВСГТУ, 2004. – 212 с.
4. Арутюнян Ю. В. О трансформации социальной структуры постсоветских наций [Текст] // Ю. В. Арутюнян // Социс. – 1998. – № 4. – С. 57-67.
5. Баутин В.М. Устойчивое развитие сельских территорий: вопр. стратегии и тактики [Текст] / В.М. Баутин и др.; под общ. ред. В.М. Баутина. – М.; Росинформагротех, 2004. – 310 с.
6. Бузгалин А. В., Колганов А. И. „Теория социально-экономических трансформаций. (Прошлое, настоящее, будущее экономик „реального социализма“ в глобальном постиндустриальном мире)” [Текст] / А. В. Бузгалин, А. И. Колганов. – М.: ТЕИС, 2003. – 157 с.
7. Гончаренко І. В. Ретроспектива формування сільських територій регіонів України [Текст] / І.В. Гончаренко // Регіональна економіка. – 2008. – № 3. – С. 204-209.
8. Згуровський М. Україна у глобальних вимірах сталого розвитку [Електронний ресурс]: – Доступний з <http://www.dt.ua/3000/3100/53397/>.
9. Малік М. Й. До питання сталого розвитку сільських територій [Текст] / М. Й. Малік // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 51-58.
10. Носонов А.М. Территориальные системы сельского хозяйства (экономико-географические аспекты исследования) [Текст] / А.М. Носонов. – М.: Янус-К, 2001. – 324 с.
11. Огляд. Аналітика. (виконання міжнародних проектів в Україні). Аналітична записка. [Електронний ресурс]: – доступний з <http://www.undp.org.ua/ua/prosperity-poverty-reduction-and-mdgs/631-blue-ribbon-commission-analytical-and-advisory-centre>.
12. Павлов О. І. Багаторівнева модель управління сільськими територіями [Текст] // Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій: Матеріали сьомих річних зборів Всеукраїнського конгр. вчен. економістів-аграрників, Київ, 9-10 лист. 2005 р. / Редкол.: П. Т. Саблук та ін. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2005. – С. 684-689.
13. Прокопа І.В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій / І.В. Прокопа // Економіка АПК. – 2005. – № 11 (133). – С. 48-51.
14. Річні звіти аналітично-дорадчого центру Блакитної стрічки ПРООН та Heifer Ukraine: (Благодійна організація „Добробут громад”. [Електронний ресурс]. Доступний з http://brc.undp.org.ua/img/publications/strategy_support_UKR_.pdf.
15. Соціальний розвиток сільських регіонів [Текст]: колективна монографія: матеріал учасн. міжнародн. інтердисциплінарної конференції, присвяч. 165-річчю з часу заснування Уманського державного аграрного університету та 150-річчю його перебування в Умані (21-23 травня 2009 року, м. Умань) / УДА ; за ред. А. М. Шатохіна. – Умань: Сочинський, 2009. – 249 с.
16. Социально-экономические основы кооперации // Живая экономика: [Електронний ресурс]. – Доступний з www.sokolovorot.ru/p0023.htm.
17. Статистика сільського господарства. Статистика рибного господарства. – [Електронний ресурс]: – доступний з <http://stat6.stat.lviv.ua/DKS/ukr>.
18. Шатохін А. М. Соціологія села [Текст] / А. М. Шатохін. – К.: Науковий світ, 2000. – С. 34-36.

***Аннотация.** Проанализированы тенденции формирования современных концепций социально-экономического развития агросферы и регулирования аграрных отношений. Выявлены особенности методологических, методических и практических аспектов локализации процессов социо-эко-экономико-пространственного развития агросферы. Предложен механизм локализации процессов социально-экономического развития агросферы Украины в среде сельского социума.*

***Ключевые слова:** социально-экономическое развитие агросферы; фискальная, проектная, фондовая, донорская среда; среда общественной активности; иерархия координации локальной среды агросферы.*

Annotation. Analyzed trends shaping modern concepts of socio-economic development of rural areas and regulation of the agrarian relations. Identified particular methodological, methodical and practical aspects of localization processes socio-eco-ekonomiko-spatial development of the agrarian sector. Proposed mechanism of localization processes of socio-economic development of agrarian sector of Ukraine in a rural society.

Keywords: agrosfery to socio-economic development; fiscal, proèktnaâ, stock, the donor environment; Wednesday public activity; coordination of the local environment of the agrarian hierarchy.